

Bognoter

Administrationsdepartementet, Statens EDB til administrative formål. København: Oktober 1981.

Statens EDB til administrative formål er en talmæssig opgørelse af EDB-anvendelsen i staten, som administrationsdepartementet siden 1972 har udsendt årligt. Opgørelsens materiale er tilvejebragt ved en spørgeskemaundersøgelse omfattende ca. 150 institutioner. Modsat hvad titlen synes at indikere er også EDB til forsknings- og undervisningsformål omfattet af undersøgelsen, såfremt disse formål ligger uden for undervisningsministeriets område.

Noget af det mest interessante, opgørelsen kunne tænkes anvendt til, er en belysning af EDB's fremtrængen i statsadministrationen. Hvis noget sådant skal kunne gøres med en rimelig grad af præcision, forudsætter det imidlertid konstruktionen af et stabilt mål for EDB-anvendelsens omfang. I administrationsdepartementets rapporter har man valgt at opgøre EDB-anvendelsen i kroner (investering i materiel, lønudgifter og udgifter til servicebureauer), hvilket vanskeliggør sammenligninger over tid, da priser og prisrelationer indenfor EDB-området ikke er konstante. Hvis man for eksempel i dag investerer et givet beløb i et EDB-anlæg, kan man regne med at få noget der er 2 til 4 gange så slagkraftigt som det anlæg, man ville have fået ved at investere det samme beløb (i faste priser) for fem år siden, og med en vedligeholdelsesudgift på det moderne anlæg, der ligger 25-50 pct. under vedligeholdelsesudgifterne for anlæg anskaffet for fem år siden. Et bestemt eller endog faldende investeringsvolumen kan således meget vel dække over en øget anvendelse af EDB. Omvendt er priserne på software stærkt stigende, hvad enten det købes eller udvikles lokalt. Der eksisterer således ikke nogen simpel, bestemt relation imellem, hvor meget man bruger på EDB, og hvor meget man bruger EDB.

Rapporten leverer imidlertid nogle indicier for, at EDB er ved at trænge frem i selve det daglige arbejde i statsadministrationen. I 1972/73 gik således 60 pct. af de statslig EDB-udgifter til servicebureauer (især Datacentralen); i 1980 var denne andel faldet til 47 pct. I samme periode steg lønandelen af de samlede statslige EDB-udgifter fra 22 pct. til 30 pct. og materielandelen fra 18 pct. til 22 pct., hvilket tyder på, at en voksende andel af EDB-opgaverne

Bognoter

Administrationsdepartementet, Statens EDB til administrative formål. København: Oktober 1981.

Statens EDB til administrative formål er en talmæssig opgørelse af EDB-anvendelsen i staten, som administrationsdepartementet siden 1972 har udsendt årligt. Opgørelsens materiale er tilvejebragt ved en spørgeskemaundersøgelse omfattende ca. 150 institutioner. Modsat hvad titlen synes at indikere er også EDB til forsknings- og undervisningsformål omfattet af undersøgelsen, såfremt disse formål ligger uden for undervisningsministeriets område.

Noget af det mest interessante, opgørelsen kunne tænkes anvendt til, er en belysning af EDB's fremtrængen i statsadministrationen. Hvis noget sådant skal kunne gøres med en rimelig grad af præcision, forudsætter det imidlertid konstruktionen af et stabilt mål for EDB-anvendelsens omfang. I administrationsdepartementets rapporter har man valgt at opgøre EDB-anvendelsen i kroner (investering i materiel, lønudgifter og udgifter til servicebureauer), hvilket vanskeliggør sammenligninger over tid, da priser og prisrelationer indenfor EDB-området ikke er konstante. Hvis man for eksempel i dag investerer et givet beløb i et EDB-anlæg, kan man regne med at få noget der er 2 til 4 gange så slagkraftigt som det anlæg, man ville have fået ved at investere det samme beløb (i faste priser) for fem år siden, og med en vedligeholdelsesudgift på det moderne anlæg, der ligger 25-50 pct. under vedligeholdelsesudgifterne for anlæg anskaffet for fem år siden. Et bestemt eller endog faldende investeringsvolumen kan således meget vel dække over en øget anvendelse af EDB. Omvendt er priserne på software stærkt stigende, hvad enten det købes eller udvikles lokalt. Der eksisterer således ikke nogen simpel, bestemt relation imellem, hvor meget man bruger på EDB, og hvor meget man bruger EDB.

Rapporten leverer imidlertid nogle indicier for, at EDB er ved at trænge frem i selve det daglige arbejde i statsadministrationen. I 1972/73 gik således 60 pct. af de statslig EDB-udgifter til servicebureauer (især Datacentralen); i 1980 var denne andel faldet til 47 pct. I samme periode steg lønandelen af de samlede statslige EDB-udgifter fra 22 pct. til 30 pct. og materielandelen fra 18 pct. til 22 pct., hvilket tyder på, at en voksende andel af EDB-opgaverne

løses af de statslige institutioner selv. I samme retning peger udviklingen på hardware-siden. Pr. 1. januar 1979 fandtes der 18 større anlæg, fordelt på 12 institutioner; pr. 1. januar 1981 var tallene vokset til 24 større anlæg fordelt på 15 institutioner. At minidatamaten fandtes pr. 1. januar 1979 65 anlæg på 31 institutioner, mens 85 anlæg på 40 institutioner pr. 1. januar 1981. Anvendelsen af EDB er dog stadig markant ujævnt fordelt, idet 15 af de ca. 150 institutioner, opgørelsen omfatter, tegner sig for 81 pct. af de samlede EDB-udgifter. De største opgavekomplekser, målt i udgifter, er administrationen af kildeskat (statsskattedirektoratet), og postgiro (P&T). Rapporten indeholder også et interessant bilagsmateriale, den giver ret detaljerede oplysninger om, hvad de enkelte institutioner bruger EDB til. Spændvidden er imponerende - fra "simulering med den makroøkonomiske model Adam" til Fiskenes fødevalg i Kieler Bugt". Hovedindtrykket må blive, at der i dag ikke findes nogen styrelse, hvor en medarbejder kan føle sig sikker på ikke på den ene eller den anden måde at komme i berøring med EDB. Det skal blive spændende at se, hvornår uddannelser med intentioner om at producere generelt kompetente administratorer tager bestik heraf.

Peter Nannestad

Jens Chr. Birch og Henrik Christoffersen (red.), Citizen Participation and Local Government in America and Denmark. Gentofte: Erling Olsens Forlag, 1981, 219 s., 70,00 kr.

I samarbejde med den internationale kommuneforening, IULA og Scandinavian Seminar College, hvis daværende formand var boligminister Erling Olsen, arrangerede Kommunernes Landsforening i 1978 en konference om "Citizen Participation and Local Government in America and Scandinavia".

Papirerne til denne konference foreligger nu i bogform. Bogen er opdelt i fem dele. Inden for hver af de tre første dele lægger man vægt på at få repræsenteret synspunkter og teorier fra Danmark, Finland, Norge og Sverige og fra USA.

Første del vedrører organisationen af kommunestrukturen og udviklingen heraf. Det er generelt korte og ret præcise artikler, der tilsammen giver overblik over disse forhold i USA og de nordiske lande. Anden del rummer tilsvarende oversigtsartikler om borgerdeltagelse, hvor der dog er to amerikanske artikler. Den ene handler om borgerdeltagelse mere generelt, mens den anden især koncentrerer sig om Neighborhood Movements. Tredje del omtaler på samme systematiske måde spørgsmål vedrørende den lokale information i forbindelse med kommunerne. I den fjerde